

Від розслідувань до “затишних подкастів”: чому антикорупціонери виходять у медіапростір і як це оцінюють експерти

17:30, 20.05.26



БІЛЬШЕ НОВИН

Поява старшого детектива НАБУ Віктора Яреми у неформальному подкасті “Несерйозна розмова” стала рідкісною нагодою зазирнути за лаштунки головного антикорупційного відомства країни. Це не було типове сухе інтерв’ю — детектив намагався показати “людське обличчя” Бюро, розповідаючи про втому, вигорання та щоденну рутину. Однак цей виступ також спровокував професійну дискусію щодо того, де проходить межа між ефективністю слідства та дотриманням прав людини.

Своїм поглядом на те, що не так із цим подкастом, поділився на шпальтах видання “Апостроф” редактор, автор блогів, журналіст Іван Троянов.

80% паперів і 20% “екшену”

Ми звикли бачити детективів у кіно: стенди з червоними нитками, погоні та постійна небезпека. У реальному НАБУ все інакше. Віктор Ярема зізнається: 80% його часу — це кропітка робота з документами та таблицями Excel, і лише 20% — той самий “екшен”. Корупційні схеми стають дедалі складнішими: замість пачок готівки — криптогаманці, замість прямих переказів — заплутані офшорні лабіринти, де українські правоохоронці обмежені своєю юрисдикцією

Точка тертя: адвокати та “процесуальний тероризм”

Один із найбільш гострих моментів розмови — ставлення детектива до сторони захисту. Віктор Ярема не приховує роздратування через велику кількість клопотань від адвокатів, називаючи це “процесуальним тероризмом”, який затягує справи на роки

Проте у матеріалі для “Апострофа” Іван Троянов закликає дивитися на ситуацію ширше. Він наголошує: активний захист — це не забаганка, а базове право, закріплене в Кримінальному процесуальному кодексі України. На думку журналіста, саме в таких жорстких змагальних умовах детектив має доводити свою професійність, збираючи бездоганні докази, які не зможе розбити жодне клопотання.

Питання “прослушки” та внутрішніх витоків

Детектив Ярема у подкасті вказує на суттєву проблему — відсутність у НАБУ права на автономне прослуховування. Зараз Бюро змушене залучати інші спецслужби, що створює ризики “зливів” інформації.

Водночас Іван Троянов нагадує про інший бік медалі. Він зауважує, що скандали з витоком матеріалів (як-от відомі “плівки Міндича”) часто мали саме внутрішнє походження. На його думку, це вказує на те, що окрім нових технічних повноважень, відомство потребує бездоганної роботи підрозділів внутрішнього контролю, про які також згадував детектив у подкасті.

Ефективність: цифри проти медіаобразу

Віктор Ярема акцентує на успіхах: за його словами, до відповідальності вже притягнуто близько 100 суддів, 40 з яких отримали реальні вироки. Це показник, якого не було до створення антикорупційної вертикалі.

Проте медійники, зокрема Іван Троянов, звертають увагу на вартість цих результатів. Бюджет Бюро сягає майже 2 млрд грн, і експертна спільнота очікує, що ці витрати будуть співмірними з реальними коштами, повернутими до держбюджету, та розслідуванням масштабних зловживань у стратегічних сферах, таких як оборона, підкреслює Троянов.

Європейський досвід та висновки

Згадуючи приклад Польщі, де Центральне антикорупційне бюро (СВА) було ліквідоване через надмірну політизацію, Іван Троянов застерігає: будь-яка спеціалізована інституція має бути під пильним громадським наглядом.

Інтерв’ю Віктора Яреми — це важливий крок до відкритості. Воно показує, що детективи — такі ж люди, які втомлюються і шукають підтримки суспільства. Але справжня довіра будеться не лише на подкастах, а й на вмінні системи працювати прозоро, дотримуватися етичних стандартів та бути ефективною без жодних винятків, наголошує журналіст.

Нагадаємо, нещодавно співробітники НАБУ проводили обшуки у Верховному Суді. Слідчі дії відбувалися у межах кримінального провадження щодо корупції. Обшуки проводились за місцем роботи, проживання та у транспортних засобах низки чинних і колишніх суддів Верховного Суду.

ПОПУЛЯРНІ НОВИНИ